

LBRIS

We know
books

Editura Renașterea 2022

Piața Avram Iancu, nr. 18

RO - 400117, Cluj-Napoca

Email: editura_renasterea@yahoo.com

www.renasterea-cluj.ro

Tel:0264-599649

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BENEDICT BISTRITĂEANUL,

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Năvalnicii Împărăției:

Personalități ale Vechiului Testament în căutarea lui Dumnezeu

Benedict Bistrițeanul, Episcop-vicar;

tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei,

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului,

Maramureșului și Sălajului - Cluj-Napoca: Renașterea, 2022

ISBN 978-606-607-415-5

Grafică și Tehnoredactare: Rotund Perfect

† Benedict Bistrițeanul

NĂVALNICII ÎMPĂRĂȚIEI

Personalități ale Vechiului Testament în căutarea lui Dumnezeu

Editura Renașterea

Cluj-Napoca, 2022

CUPRINS

În preajma lui Dumnezeu / 7

Patriarhul Avraam, primitorul de Dumnezeu / 19

Patriarhul Iacov, combatantul lui Dumnezeu / 31

Prorocul Moise, văzătorul de Dumnezeu / 43

Iosua Navi, iscoditorul lui Dumnezeu / 55

Rut, slujitoarea lui Dumnezeu / 67

Prorocul Samuel, colaboratorul lui Dumnezeu / 79

Proorocii Ilie și Elisei, reprezentanții lui Dumnezeu / 91

Debora, Estera și Iudita – vestitoarele lui Dumnezeu / 105

Iov, „podobnicul” lui Dumnezeu / 119

Prorocul David, cântărețul lui Dumnezeu / 133

Regele Solomon, înțeleptul lui Dumnezeu / 147

Prorocul Iona, ambasadorul lui Dumnezeu / 161

LIBRIS

We know
books

*Ei sunt „năvalnicii Împărăției”,
norul nostru de mărturie, care ne invită
prieteneste să lepădăm păcatul și să
purcedem stăruitor la luptă,
având ochii îndreptați țintă la Hristos,
„începătorul și plinitorul credinței”
(Evrei 12, 1-2), dorind după
Împărăția Lui cea făgăduită nouă.*

ÎN PREAJMA LUI DUMNEZEU

Istoria omului fericit începe cu petrecerea „în preajma lui Dumnezeu”. Paradisul originar ni-l descrie pe Dumnezeu „plimbându-se în răcoarea serii” (Facere 3, 8), dialogând cu omul, icoana sa pământescă, bucurându-se de apropiere. Mai întâi a omului față de Părintele său, dar și a Creatorului față de făptura Lui. Se bucurau unul de celălalt și trăiau unul lângă altul. Aproximarea însemna dragoste, protecție, bucurie, părtășie, iar omul paradisiac beneficia de toate acestea. Toate, stând „în preajma lui Dumnezeu”.

Această petrecere împreună îl descoperă pe om în slava pe care i-a dat-o Dumnezeu, însă îl revelează și pe Dumnezeu în măreția smereniei Sale, de a se așeza „ca aproape” al omului. Misterios, dar nu mai puțin real, Adam și Dumnezeu trăiau ca doi prieteni, stare dată de proximitatea lor, teologică, mai întâi, dar și geografică și istorică deopotrivă, Dumnezeu fiind parte din itinerariul fericirii lui.

Însă această stare de fericire depindea mult de disponibilitatea omului și de decizia lui vizavi de „oferta lui Dumnezeu”. Ea se făcea simțită și rămânea atâta timp cât omul și-o dorea, fiind înzestrat cu libertatea de-a alege, dar, în mod special, cu libertatea de-a persevera în bine și frumos, ca forme destinate să-i aducă împlinire. Adam și Eva „erau goi și nu se rușinau” (Facere 2, 25), acel gol exprimând locul lui Dumnezeu și caracterul dinamic al relației cu Acesta. Dumnezeu se oferea, însă, deopotrivă, trebuia cucerit. Avem de-a face în această etapă cu firescul vieții, dat de permanenta alegere liberă și conștientă a lui Dumnezeu.

Dacă Dumnezeu îi era aproape și Aproapele lui, apare un al treilea personaj, „străinul”, care se dovedește a fi „aproapele departe”, un departe sub acoperire. Deși geografic se înfățișează „în preajma” omului, prin alegere și manifestare, se vedește permanent în opoziție, iar lucrarea lui se arată ca alternativă, însoțită de

neîncredere, echivoc, separare și, în cele din urmă, îndepărtare de Creator și de viața lui obișnuită. A sta departe de ceea ce el trăise până atunci era o alegere, care aducea cu sine provocări și schimbări pe măsură. Apare alternativa, care este însoțită de revoltă, pentru a o justifica. Omul era un „dumnezeu mic”, în măsura oglindirii lui în „Dumnezeul cel Mare”, iar acest raport era permanent amintit de limita pomului cunoștinței binelui și răului. Pentru om existau limite care să-i amintească de părtășia de lucrare, de energie, cu Dumnezeu-Părintele. Era nevoie aici de încredere. Șiretenia străinului tulbură privirea limpede a omului. Dumnezeu, prin ochii lui, este descris drept un stăpân invidios, care pune stavile fericirii sale. Se pune în discuție simțul autorității, legea nu folosește, ci stă împotriva. Omul, fascinat de glasul străinului, se revoltă împotriva lui Dumnezeu și, la sfârșit, află plata. Nu din partea lui Dumnezeu, ci ca efect al alegerii. Sau chiar plata rea a diavolului, care este

mereu mincinos în ceea ce poate să ofere față de ceea ce promite. Omul se descoperă gol, de Dumnezeu, de viață, de înțelepciune.

Se petrece, în consecință, o mutație, de natură geografică, dar care capătă valențe simbolice și esențiale. Viața omului de acum vine ca alternativă la oferta lui Dumnezeu. Din preajma lui Dumnezeu, omul este așezat în preajma raiului, oprit să intre, pentru a nu statornici alternativa lui întru cele străine, prin accesul la pomul cunoștinței: *„Nu vor sta călcătorii de lege în preajma ochilor Tăi. Urât-ai pe toți cei ce lucrează fărădelege”* (Psalmul 5,5). Raiul nu îi este închis pentru totdeauna, ci doar în starea de acum. Era nevoie de timp, de conștientizare, de nostalgie și de luptă. Totul se câștigă de acum prin străduință, stăruință, durere și nevoință. Viața se desfășoară ca „nostalgie a Paradisului”, iar omul se descoperă pe sine ca un căutător al raiului. Străinul i-a adus străinătatea ca stare permanentă, și, de acum, se simte un

exilat într-o lume necunoscută pe care are nevoie să o cucerească, să o împlânzească, încercând să-și depășească condiția.

Din această perspectivă istoria omului se desfășoară după un fir roșu și exprimă în conținut o constantă căutare a proximității, față de Dumnezeu, față de ceilalți, față de creație și, mai ales, față de sine. Dar există și o mișcare în sens invers, necesară pentru ca această apropiere să se întâmple – Dumnezeu Însuși îl caută pe om, El, de acum departele omului, se apropie de el, rămânând constant în starea de Aproape: „Întru toate, Doamne, ai preamărit pe poporul Tău și l-ai făcut de cinste și nu l-ai trecut cu vederea, ci în toată vremea și în tot locul ai stat în preajma lui” (Înțelepciunea lui Solomon 19, 22). Și, în felul acesta, omul îl caută pe Dumnezeu, dar, mai ales, Dumnezeu îl caută pe om, realizându-se cea mai frumoasă icoană a vieții, ca o poveste de dragoste dintre om și Dumnezeu. Omul se pocăiește pentru îndepărtarea de

Părintele său, dar și Dumnezeu face același lucru în locul omului, și de dragul lui: „Tu ești Dumnezeu... Căruia îți pare rău (te pocăiești) de răutățile noastre...”¹. Pe aceeași linie, în Anaforaua de la Liturgia Sfântului Ioan Gură de Aur, afirmăm că Hristos „a plinit toată rânduiala cea pentru noi”², în locul nostru.

Această poveste de întoarcere are ca punct de plecare opusul atitudinii lui Adam în grădina raiului. Odată săvârșit păcatul, recunoașterea și mărturisirea acestuia, aduce posibilitatea iertării. Dumnezeu a fost Cel care a venit în întâmpinarea omului – „Adame, unde ești?” Era începutul. Adam, gol din pricina păcatului, deși conștient de starea în care era, nu se arată și, în plus, delegea vina, către Eva, soția lui, iar Eva către șarpe. Este aici prezentă greșeala care va schimba itinerariul omului și va întârzia atât de mult întoarcerea lui. Păcatul, l-a făcut

¹ *Molitfelnic*, Rugăciunea a doua de la Maslu, București, EIBMBOR, 2013, p. 147.

² *Liturgier*, București, EIBMBOR, 2012, p. 173.

pe om să rateze ținta, iar lucrul acesta s-a repetat la nesfârșit, până când a devenit lege a vieții, de care pomenește Sfântul Apostol Pavel (Romani 7, 23).

Ratând ținta, omul s-a tot îndepărtat de Dumnezeu, l-a cunoscut tot mai puțin și s-a golit tot mai mult. Vechiul Testament este istoria acestui om, care-și desfășoară viața în lupte exterioare, sfâșieri lăuntrice, dar și experiențe puternice, în încercarea lui de a-L cuceri pe Dumnezeu cu asalt, cu năvală. Viața religioasă, în dimensiunea ei comunitară, dar, mai ales personală, a însemnat manifestarea dorinței de a se apropia de Dumnezeu până la a se așeza „în preajma Lui”, iar lupta pentru a realiza acest lucru merita orice efort.

Mereu am fost fascinat de oamenii lui Dumnezeu din mijlocul „Poporului ales”, care, cu o forță extraordinară, l-au căutat, l-au cercetat, l-au dorit pe Dumnezeu și chiar s-au luptat cu El, în credință, în mijlocire, în descoperire, dar și în deznădejde, în păcat,

în lepădare, și, mai ales, în pocăință și în dragoste. Aceștia se înscriu în rândul celor „fierbinți” de la sfârșitul vremurilor, bine primiți de către Dumnezeu, care dobândesc prin asalt Împărăția.

Ei sunt cei care au dorit cu toată ființa să se așeze în preajma lui Dumnezeu. Țelul era limpede, credința nu era supusă negocierilor, prețul lumii mult prea mic față de făgăduință. Și, de aici și traiectorii în consecință. Așa s-a întâmplat cu Patriarhul Avraam, care fiind supus unui test al vieții, devine părinte al celor credincioși, dar și reprezentant-negociator al poporului în fața lui Dumnezeu; cu Patriarhul Iacov, în lupta lui directă cu Dumnezeu, ca unul care dorea să-I vadă fața; cu Moise în întâlnirea cu Dumnezeul tunetelor și al fulgerelor, dar și în solidaritatea cu neamul său păcătos; cu Iosua în lupta pentru dobândirea Pământului făgăduinței; cu Prorocul Ilie, în buna sa îndrăznire către Dumnezeu și intransigența față de păcat; sau cu Înțeleptul Iov, pentru